

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы ҚР білім беру жүйесінің басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын республикалық институты

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Сүлеймен Демирель атындағы университеті

«Көптілділікті дамыту жағдайында тұлғаны қалыптастыру»

Республикалық оқу-әдістемелік семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

3-16 сәуір 2017

Алматы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

«Орлеу» БАҰО АҚ филиалы Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің
басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын
республикалық институт

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Сулейман Демирель атындағы университет

**«КӨПТІЛДІЛІКТІ ДАМУ ЖАҒДАЙЫНДА ТҰЛҒАНЫ
ҚАЛЫПТАСТЫРУ»** атты
республикалық оқу-әдістемелік семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

3-16 сәуір 2017

Алматы

ӘОЖ 80 (81(063))
КБЖ 80/81
К 69

К 69 «Көптілділікті дамыту жағдайында тұлғаны қалыптастыру»: Республикалық оқу-әдістемелік семинар материалдары/ Құраст. – Қ.О. Есенова, Ж.Қ. Балтабаева, Н.Ә.Н.Ньясова, Р.М. Ускенбаева – Алматы: Абай атындағы ҚазҰПУ, «Ұлағат» баспасы, 2017. - 164 б.

ISBN 978-601-298-590-0

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауының аясында ұйымдастырылған оқу-әдістемелік семинар жинағында республикаға белгілі білім беру мекемелерінің танымал профессор-доценттері мен оқытушыларының мақалалары жарияланды. Жинаққа білікті филолог, педагог мамандардың білім беру мен тіл біліміндегі дәстүрлі құрылымдық және антропоөзекті парадигма аясындағы өзекті мәселелерге арналған баяндамалары, теориялық мәселелердің практикада қолдану үлгілері енгізілді.

ӘОЖ 80 (81(063))
КБЖ 80/81

ISBN 978-601-298-590-0

МАЗМҰНЫ

I БӨЛІМ

Абдрахманова Ж. Көптілділік қазіргі мәдениеттің парадигмасы іспеттес.....	3
Абитжанова Ж.А. Орхон-енсей ескерткіштері тіліндегі соматикалық атаулардың метафоралық сипаты.....	5
Атабаева М.С. Жер-су атауларының кірме қабаты жайында.....	9
Әбдікәрім Т.М. Оқулық мәтін түзімінің теориясы.....	13
Әбдірова Ш.Г. Қазақ тіл біліміндегі когнитивтік парадигма мәселелері (Қ.Өмірәлиев зерттеулері негізінде).....	16
Әбдуәліұлы Б. Ауыз әдебиетіндегі фонетикалық құбылыстардың көріктеушілік қызметі.....	18
Жалалова А.М. Диалог – тілдік қатысымның дискурстық формасы.....	22
Жұбаева О. Қазақ тіл біліміндегі жаңа бағыттардың А. Байтұрсынұлы еңбектеріндегі көрінісі.....	25
Ильясова Н.А. Сөйлемнің коммуникативтік компоненттері мен парадигмасы.....	31
Ильясова Н.А., Қыдырбекова А.Е. Жай сөйлемдердің жазбаша тілдік қатынастағы көрінісі.....	34
Қосымова Г.С. Мәтін-коп қырлы коммуникация.....	38
Нұрдәулетова Б.И. Қазақ орфографиясы тарихындағы и және у әріптері.....	41
Раева Г.М. Қазақ және түрік тілдеріндегі жарыспалы түбір сөздердің семантикасы.....	44
Сатирова К.К. Әдет-ғұрып әрекетін атайтын сөз тіркестеріндегі этномәдени ақпарат.....	47
Сейталиева Қ.У. Ертегілердің сюжеттік құрылымы мен танымдық ерекшелігі.....	50
Сембаева А.Ғ. Ассоциативтік ойлау жүйесінің тілдік сананы қалыптастырудағы рөлі.....	53
Сүйерқұл Б.М. Жазба ескерткіштерді діни таным тұрғысынан зерделеу тәжірибесінен.....	56
Ускенбаева Р.М. Қазақ тіліндегі мифологемалардың танымдық сипаты.....	60
Шуннишина Н.М. Түркі тілдеріндегі есімдіктердің ерекшеліктері.....	63
Қобланова А.Ж. Грамматикалық бірліктерді саралаудың ортологиялық негіздері мен принциптері.....	67

2 БӨЛІМ

Шаханова Р.Ә. Көптілді білім беруде педагогикалық шеберліктің маңызы.....	71
Абайдуллаева А. А. Жеке тұлғаға үштілді білім берудің өзекті мәселелері.....	75
Абдрасилова А. К., Джамамбетова А.У. Қазақ тілін жаңа технологиялар арқылы оқитудың ерекшеліктері.....	77
Әбдікәрім Т.М. Оқулық мәтіндерін орналастыру тәсілдері (бастауыш сынып «ана тілі» оқулықтары бойынша).....	80
Балтабаева Ж.К. Қазақ тілін екінші тіл ретінде үйретудің психологиялық ерекшеліктері.....	84
Дәулетбекова Ж.Т. Сөз мәдениетін оқытудағы құндылықтар жүйесі.....	87
Ерғожина Ш.Л. Көшбасшылық – ойындар арқылы оқыту.....	91
Есенова Қ.Ө. Лингвоязықтану пәнін оқытудың өзекті мәселелері.....	94
Жұмакаева Б.Д. Оқу үдерісін топтық жұмыс формасында жүргізу жолдары.....	97
Иманқұлова С.М. Мобильді технологиялар арқылы сөйлеу әрекетін жетілдіру.....	102
Қалыбаева Қ.С. Тіл үйретудегі Қ. Кеменгерұлы ұстанымдарының заманауилығы.....	106
Көмекова С.О. Үштілді жетік меңгерген білімді ұрпақ болашақтың кепілі.....	109
Күштаева М.Т. Оқушының танымдық моделін құру және оны оқу үрдісінде жобалау үшін пайдалану.....	112
Мадиева Г.Б., Бектемирова С.Б. Алматы қазақ корпусы: Тіл үйретудегі ақпараттық құрал.....	116
Мекебаева Л.А., Османова А.Ә. Прозалық шығармаларда монологты оқыту жолдары.....	119
Молдабаева З.М. Тілдік пәндерді оқытуда веб-квестті қолдану тәжірибесінен.....	122
Молдасанов Е.М. RWCT жобасын қолдану арқылы оқушылардың ой белсенділігін арттыру жолдары.....	125
Оспанова Г.Т. Білім берудің инновациялық жолдары.....	129
Отарбекова Ж.К. Қазіргі қазақ тілі салалары бойынша Электрондық оқулықтар базасын құру мен бейнекор жасау мәселесі.....	133
Рахметова Р.С. Болашақ маманның кәсіби біліктілігін арттырудың жолдары.....	136
Рысқұлбекова К.К., Кемешова А.М., Сахова А.Т. Көптілді тұлға тәрбиелеу – бүгінгі күннің талабы.....	139
Сатбекова А.А., Сатбекова А.А. Қазақ тілін жобалай оқыту технологиясы арқылы меңгерудің ғылыми негізі.....	143
Сатбекова А.А. «Оқу мен жазу арқылы сыни тұрғыдан ойлауды дамыту» технологиясын оқыту тәжірибемнен.....	147
Суатай С.К. Жасөспірімдердің ұлтаралық қатынас мәдениетін көстілдік арқылы қалыптастыру.....	152
Тайтанова С.И. Оқушының ой өрісін дамыту үшін сұрақ қоюдың маңызыдылығы.....	156
Тымболова А.О. Қазақ тілін екінші немесе шет тілі ретінде оқытудағы жетістіктер.....	158

**«Көптілділікті дамыту жағдайында тұлғаны қалыптастыру» атты
республикалық оқу-әдістемелік семинар**

МАТЕРИАЛДАРЫ

Басуға 04.04.2017. Пішімі 60X84 1/8.
Қаріп түрі «Тип Таймс» Сықтывкар қағазы.
Көлемі 20,5. Таралымы 70 дана. Тапсырыс № 59

050010, Алматы қаласы, Достық даңғылы, 13.

Абай атындағы Қазак ұлттық педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасының баспаханасында басылды.

АЛМАТЫ ҚАЗАҚ КОРПУСЫ: ТІЛ ҮЙРЕНТУДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ҚҰРАЛ

Мадиева Г.Б.
ф.ғ.д., профессор.
Бектемирова С.Б.
ф.ғ.к., доцент м.а.,
ал-Фараби ат. ҚазҰУ.

Тіл – қатынас құралы, өзара түсінісіп, пікір алысудың тәсілі, эстетикалық ләззат арудың бұлағы, рухани мұрамызды атадан балаға, ұрпақтан ұрпаққа жеткізуші құрал. Тілсіз адамзат қоғамының адамзат қоғамысыз тілдің де болмайтыны шындық. Тіл – ұлт мәдениетінің дінгегі.

Қазіргі жаһандану заманында әлемдік деңгейдегі талаптарға сай әрі кез келген заманауи ақпараттық технологиялық прогреске төтеп бере алатын қазақ тілінің мемлекеттік тіл дәрежесіне көтерілуіне, әлеуметтік өміріміздің барлық саласында ресми түрде қызмет етуіне сонымен бірге ғылым тілі дәрежесіне көтерілуіне бүгінгі таңдағы жүргізіліп жатқан күресіміз, іс-шараларымыз соның бір айғағы деуімізге болады.

Қазақ тіліне мемлекеттік тіл мәртебесін берген күннен бастап оның рөлі айтарлықтай өсті, әсіресе барлық функциясының кеңеюі және қарым-қатынас жасаудың барлық аясында көрініс табады. Қазіргі қазақ тілінің тілдік жағдайына және тілдік саясатпен реттелетін заңнамалық шараларға сәйкесінше лингвистикалық жаңа зерттеулер қажет, соның бірі – ақпараттық технологиялар негізінде тілді стандарттау мен жүйелеуді құрайтын корпусы жоспарлау мәселесі. Мемлекеттік тілді қолдану мен дамыту бағдарламасы (2011-2020) аясында Қазақ тілінің ұлттық корпусын жасау маңыздылығы туды.

Корпусының қалыптасуы – қазіргі әлемдік қауымдастықтың алдында тұрған өзекті мәселелердің бірі. Өйткені мемлекеттік тілге тек кодификацияланған тілдер ғана емес, сондай-ақ оның барлық стиль және жанр түріндегі нұсқалары сәйкес келеді. В. Плуңгян айтуынша, тіл корпусы – өте тиімді және пайдалы құрал, әсіресе егер корпус үлкен әрі барлық материалдарды қамтамасыз ете алса, тілдің Ұлттық корпусы болса... Тілдің корпусы – сол тілдегі жинақталған материалдардың электронды нұсқасы. Корпусқа енгізілген апараттың бірі – «разметка» немесе «аннотация» деп аталады, корпусының аннотациясы анағұрлым толық болған сайын, соғұрлым корпус маңызы арта түседі [1]. Корпусы жасау – ұзақ әрі көп еңбекті қажет ететін жұмыс. Ол – көптеген мемлекеттік бағдарламалар мен ақпараттық қорларға қолдау көрсететін орталықтар мен институттардың бірлескен жұмысының нәтижесі.

Қазіргі таңда әлемнің көптеген тілдерінің ұлттық корпусы бар. Ұлттық корпусының әлемдік эталоны британдық болып табылады. Ал славян тілдерінің арасында Чех ұлттық корпусын атауға болады. Ең бірінші компьютерлік корпус – *Браун корпусы* (АҚШ, 500 мәтіннен үзінді, 1 млн. с). Браун корпусының негізінде Л.Н.Засоринаның (1970 жж.) орыс тілінің жиілік сөздігі, мәтіндер корпусы (1 млн. сөз) және Уппсала университетінде (Швеция) орыс тілінің корпусы жасалды.

Компьютерлік индустрияның және ақпараттық технологияның дамуы үлкен көлемді мәтіндермен жұмыс жасауға мүмкіндік туғызды. Соның нәтижесінде 1980 жылы үлкен көлемді корпус жасалды: Ағылшын банкі, Британ ұлттық корпусы, орыс тілінің машиналық қоры және т.б. Корпус жасау мәселесі қазіргі уақытта аса өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Өйткені мынадай мәселелерді шешу қажет: мәтіндерді түгендеу, авторлық құқық мәселесі, мәтіндерді бірыңғай форматқа келтіру, тақырыбы, жанры, стилі бойынша топтастыру. Ұсынылған корпустар әлемнің көптеген тілдерінде бар (не жасалып жатыр): фин, поляк, лехтин, түрік, словен, неміс, армян, қытай, жапон, болгар және т.б. тілдер. Мәселен, Орыс тілінің ұлттық корпусында 300 млн. астам сөз қолданыстары бар.

Елімізде Ұлттық корпус жасауға талпыныс болды [4], дегенмен әле де болса минималды нәтижеге қол жеткізген жоқ. Қазіргі уақытта жобаға қатысушылар 1 млн. сөз қолданысы бар пилоттық нұсқаны дайындап отыр. Шығыс-армян ұлттық корпусының іздеу жүйесі бейімдендірілген. Дегенмен 1 млн. сөз тек жиілік сөздерді лексокографиялық тұрғыдан сипаттауға арналған [3]. Сондықтан Корпусы жетілдіру мақсатында қаржыландыру маңызды болып отыр, түрлі жанр мен стильдегі мәтіндер көлемін көбейту, іздеу жүйесін жақсарту, белгілерді сапалы жасау, метабелгі, омонимия мәселесі, мәнмәтінді ұлғайту және операторларды жұмысқа тарту). Көлемі жағынан үйлестірілген, белгілермен барлық түрімен жабдықталған болуы керек.

Ұлттық корпусы құру қазақ тілін оқып үйренуге, қазақ тілінің тарихын танып білуге, қазақ тілінің лексикалық, грамматикалық және стилистикалық тілдік құралдарының қолданылу статистикалық

мониторингін жасауға, қазіргі қазақ тілін лексикографиялық тұрғыда қолдау, стандарттау бойынша қалық сараптамасын жасауға мүмкіндік береді. ҚТҰК оның квалификациясы мен стандартизациясының тіркелген және дыбыстық формасынан тұрады.

Қазақ тілінің ерекшелігі, тарихы, қазіргісі және болашағы, өзгертулердің енгізулері тек тіл мамандары үшін ғана емес, мәдениет, экономика, тарих, саясат саласындағы мамандар үшін де өзекті.

Алдыңғы қатарлы мемлекеттердің ұлттық корпустарының құрылуы маңызды тарихи-мәдени және ретінде түсіндіріледі. Бірақ ол оның толық теориялық-әліснамалық базасын ашпайды, ол тек дамыған концептуалды бейнесіндегі ұлттық менталдылықты көрсететін идиотникалық феномен ретінде ғана емес, әлемнің ұлттық ріледі. Бұл мәселе әлемнің көптеген тілдерінде (ағылшын тілінің британ нұсқасы, ағылшын тілінің американдық нұсқасы, неміс, орыс, француз, поляк және т.б.) Қазақ тілінің ұлттық корпусының қатып қалуы – Қазақстан үшін маңызды мәселердің бірі.

Елімізде алғаш рет үлкен көлемді мәтіндер мен подкорпусардан тұратын ҚТҰК-ын жасау жоспарлануда. Бұл тек отандық қана емес, шетелдік қолданушылардың тілді оқуы, оқытуы және зерттеуі үшін аса қажет.

Тілдің ұлттық корпусы – тілдік құбылыстарды меңгеруде техникалық жұмыстарға босқа уақыт өткізбей, анықтамалық ақпаратты санаулы минуттарда тауып беретін таптырмас инновациялық құрал болып табылады. Қазақ тілінің корпусы – бұл жай ғана лингвистикалық зерттеулерді техникалық тұрғыда қолдау емес. Бұл отандық және шетелдік зерттеушілер мен тілді үйренушілер алдында туындайтын сұрақтарға жылдам көмек көрсете алатын, сонымен қатар осыған дейін лингвистика шеңберінде қарастырылмаған мәселелерді алға тартатын және тілдік материалдар көмегімен жұмысты жандандыра түсетін қазіргі қазақ тілінің анықтамалық-ақпараттық базасы. Осылайша, орыс тілінің корпусын құрастырушылар «корпустың көмегімен автоматты түрде грамматикалық белгілерге сай, өз мақсатымызға қажетті мысалдарды іздеу жүйесі пайда болды. Корпус мысалдар дереккөзін сұрыптауға мүмкіндік береді». Корпустың тағы бір артықшылығы – мысалдар мен дереккөздерді табу жылдамдығы [5]. Сонымен қатар «шын мәнісінде, әлі күнге дейін корпусты қолданушылар – зерттеуші-ғалымдар; біраз бөлігін Корпустың орыс тілімен байланысты грамматика, стилистика, сөйлеу мәдениеті мен сол секілді бірқатар пәндер жиынтығын оқуда белсенді құрал ретінде пайдаланатын оқытушылар мен әр түрлі деңгейдегі ізденушілер – оқушылар мен университет студенттері, дайындық курсы, жетілдіру курсы мен екінші жоғары білім ізденушілері...» [6].

Қазақ тіл білімі мен қолданбалы лингвистика негізінде Қазақ тілінің ұлттық корпусын зерттеу мен жасап шығаруға деген асқан қызығушылық бұл мәселе бойынша жеткілікті жұмыстар атқарылмағандығын аңғартады. Осылайша қазақ тілі корпусын зерттеу оны меңгерудің логикалық дәстүрлі жалғасы дей келе, қазақ тілі корпусы констатациясына, яғни корпустың толық көлемде іске асуына емес, берілген феноменді талдау немесе сипаттауға бағытталған шектеулі жұмыстар санына жүгінуге болады. Бұл мәселедегі жетістіктерге қарамастан, зерттеу аумағы дәстүрлі тіл білімінің шеңберінен ауытқымайды, сол себеппі де ол корпусты жасап шығару мүмкіндіктеріне тосқауыл болады немесе механикалық тұрғыда Қазақ тілінің фонетикалық, лексикалық және басқа да өзгешеліктерін шығарумен шектеледі. Қазақ тілі корпусы болып табылатын заманауи зерттеуші механизм мен тәжірибелік құрал қажет. Сонымен қатар тілді компьютерлік технологиялар көмегімен оқыту дәстүрлі мәліметтерді таратудан алшақтайды және түпнұсқалық мәтіндер секілді жаңа әдістерге назар аудартады, мәселен осындай мәліметтерді тілдік корпусан ала аламыз.

Бұл фактілер Қазақ тілінің ұлттық корпусын жасап шығару мәселесінің өзектілігі мен объективті шынайылығына дәлел бола алады. Қазақстан Республикасында қазіргі уақытқа дейін корпустық лингвистика ғылыми бағыт ретінде де, қолданбалы бағыт ретінде де өзіне тиісті даму шегіне жеткен жоқ. Осыған орай Қазақ тілінің ұлттық корпусын жасап шығару өте өзекті сұрақ болып қала бермек.

Жоғарыда көрсетілген Қазақ тілінің ұлттық корпусын жасап шығару мәселесінің өзектілігін анықтайды және жоспарланған лакуналар алға қойылған ғылыми және қолданбалы зерттеудің өзектілігін анықтайды және жоспарланған корпусы мен шағын армян тілі корпусын құраушы мамандарында қамтиды.

Корпус нәтижесінде отандық тіл білімінде алғаш рет корпустық лингвистикаға қатысты зерттеулер жүргізіліп, лингвистика бағыты, дискурстың түрлерінде қолданылатын корпустық

лингвистиканың негізгі қағидағары негізінде қазақ тілі Корпусының контентін толықтыратын мәтіндік база қалыптасады. Корпус аясында әлемнің түрлі Корпустарында қолданылатын практикалық және ғылыми-техникалық тажірибе жинақтауға және тілдерді оқытуға; қазақ тілін функционалды оқытуға: ғылым, техника, экономика, мәдениет және т.б. саласында, яғни тілдің өзіне тән табиғатымен оқытуға мүмкіндік береді.

Корпус компьютерлік біліктілік және бағытталған оқудың негізінде студенттер, оқушылардың оқу әдістемесі мен мәліметті іздеу жолдары үшін, тілдің қазынасын сақтай отырып мемлекеттік тілдің даму саласында өскіні, инновациялық-ақпараттық технологиялардың негізінде оқу үдерісін жаңартуға бағытталған. Қазақ тілінің ұлттық корпусының көлемді ашық ақпараттық-білімдік портал ретіндегі дәрежесін көрсететін және іске асатын креативті платформа құру.

Корпусының жүзеге асырылуы компьютерлік технологияларды, қолданушылар арасында (мамандар, студенттер, магистранттар, докторанттар, оқушылар мен оқытушылар) қазақ тілімен жұмыс жасауға арналған диалогтың «сұтынушы-компьютер» жаңа формасын қолдануға, іздеу уақытын тездетуге, мәтіндермен жұмыс жасауға, түрлі мәтіндерде қажетті сөздерді қоюға, қазақ тілін оқытуға қатысты мәселерді шешуге мүмкіндік береді.

Репрезентативтік мәтіндік база құрастыру мен Корпус платформасын дайындау үшін келесідей лингвистикалық әдістердің жиынтығы қолданылады:

- мәтіндерді іріктеу және жүйелеу, мәтіндерді хронологиясына, жанрлық, стильдік ерекшеліктеріне қарай жинақтау;
- мәтіндердің синтаксистік және құрылымдық бірліктерін анықтай алатын графематикалық талдау (абзац, сөйлемдер, сөз тіркестері, жекелеген сөздер, тыныс белгілері);
- омонимия мәселесінде сөздің қандай да бір сөз табына қатыстығын, сөз құрылымы, негізгі сөз бен сөзтұлғасын анықтайтын морфологиялық талдау;
- сөздің сөйлем ішіндегі функциясын, басқа сөздермен байланысын, сөз тәртібін анықтауға мүмкіндік беретін синтаксистік талдау;
- мәтінді мағынасына қарай талдау, сөздердің өзара байланысын айқындау, мағынасыз сөздердің тізбегі ретке келтіре алатын семантикалық талдау.
- морфологиялық талдау: әрбір сөзтұлғаға қатысты даулы, нақты емес түсініктерді анықтайтын сөздің морфологиялық сипаттамасы;
- синтаксистік талдау: түрлі синтаксистік бірліктерді іріктеу (сөйлем, сөз тіркесі);
- семантикалық талдау: қазақ тілінің семантикалық категориялары туралы мәлімет;
- метаталдау (мәтін түрі мен шығу мәліметтері туралы мета ақпарат).

Сонымен қатар табиғи тілді өңдеуге арналған әдістер қолданылады (natural language processing (NLP): лексикографиялық өңдеу, токенизация, лемматизация, морфологиялық талдау) және ақпаратты автоматты өңдеу мақсатында т.б. (information retrieval (IR); мәліметтерді оқыту негізінде (data-driven learning); үлкен масштабты корпусардағы мәтіндік іздеу (конкорданттар).

Корпустық әдістер әлемдік тажірибеде тілдің корпусын жасауда, лингвистикалық зерттеулер мен шет тілдерін оқытуда өзін көрсете білді. Мұндай әдістер келесідей сапалардың жиынтығынан тұрады: сәйкестендіру, пәнаралық байланыс, эмпирикалық баламалылық, түпнұсқалылық, икемділік және нақты міндеттер мен мақсатты топты бейімдеу, жеке мұмыс жасауға мүмкіндік және т.б.

Корпусты орындауда максималды оң және минималды теріс нәтижелерді тәуекелді басқару жүзеге асырылады:

- қойылған міндеттерді орындау мен есептеме түріндегі тұрақты бақылау негізінде жобаға қатысушылардың жұмысын кезең-кезеңмен ұйымдастыру;
- корпусының соңғы нәтижесінің орындалмаған жағдайындағы қаупін сәйкестендіру – оның алдында жасалған түрлі ұлттық корпусарда кеткен қателіктер жайлы ақпарат, мәтін талдаудағы қателіктерді жою (морфологиялық, синтаксистік, лексикалық);
- түрлі қателіктер бағдарламаға не адамдық факторға байланысты болуы мүмкін: жанылыс, қате басылу (соның ішінде сканерленген мәтіндерді дұрыс танымаумен байланысты шаралар), дұрыс морфологиялық талдаудың болмауы (соның ішінде талдаушы сөздігіндегі сөзформаның жоқтығымен және «белгі (разметка)» жасаушының сұрыптауды қате таңдауымен байланысты шаралар), мәтін туралы ақпараттағы дәлсіздік, көп жағдайда, мерзімдеуде. Дегенмен, бұл қателіктер Корпусты жетілдірілген жағдайда жойылады;
- қателерді бағалау – Корпус контентін толтыру және дәлсіздікті анықтау мақсатында жобаның